

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/100/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118202929
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8118202929.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu Z. Z., H.. X.X.XXXX, C. N. S. H. V.. K. Č.. XX, právne zastúpeného JUDr. Jurajom Lukáčom, advokátom so sídlom v Poprade na Námestí sv. Egídia č. 11/6, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpenému Centrom právnej pomoci so sídlom v Bratislave na Námestí slobody č. 12, IČO: 30 798 841, o zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 10.5.2019 č. k. 8C/13/2018-153 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovanému sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a vyslovil, že žalobca nemá nárok na náhradu trov konania. Žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 14.12.1987 vydaným vo veci 6T37/1987 zaviazal Z. H., A. C. a žalovaného nahradiť poškodenému škodu vo výške 38.000,- Kčs. A.. B. Š. listom zo dňa 30.11.1988 vyzvala žalovaného na úhradu časti na neho pripadajúcej náhrady škody vo výške 12.666,- Kčs. Okresný súd Prešov uznesením zo dňa 19.1.1989 sp. zn. E64/1989, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28.1.1989, nariadil podľa rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 14.12.1987 č. k. 6T/37/1987-290 vymożenie pohľadávky oprávneného A. D. v sume 12.666,- Kčs. Štátny majetok v Rožňave dňa 27.12.1989 vydal potvrdenie, v zmysle ktorého žalovaný zaplatil sumu 12.666,- Kčs a trovy návrhu výkonu rozhodnutia. Okresný súd Prešov dňa 15.8.1997 vydal pre súdneho exekútora Mgr. Igora Paľšu poverenie na vykonanie exekúcie voči Z. H., A. C. a žalovanému na základe exekučného titulu zo dňa 14.12.1987 sp. zn. 6T/37/1987 na vymożenie sumy 12.660,- Sk s príslušenstvom. Okresný súd Prešov uznesením zo dňa 12.5.2014 č. k. 20Er/2182/1997-93 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zároveň ju aj zastavil v zmysle ust. § 57 ods. 1, písm. g) Exekučného poriadku z dôvodu, že výrok exekučného titulu nie je vykonateľný, nakoľko nie je jednoznačne uvedené, či sa jedná o náhradu škody rukou spoločnou a nerozdielnou alebo podľa účasti na spôsobenej škode jednotlivými podielmi. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd uznesením zo dňa 14.10.2014 sp. zn. 26CoE/48/2014 zrušil uznesenie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že z ust. § 438 Občianskeho zákonníka jednoznačne vyplýva priorita pravidla solidarnej zodpovednosti. Delená zodpovednosť predstavuje len subsidiárnu zodpovednosť voči zodpovednosti solidarnej. V čase vydania exekučného titulu nebolo povinnosťou súdu vo výroku výslovne uviesť, že sa jedná o solidarnú zodpovednosť, keďže tá je daná znením ust. § 438 ods.1 Občianskeho zákonníka. Následne Okresný súd Prešov uznesením zo dňa 23.3.2015 č. k. 20Er/2182/1997-141, návrh žalobcu

na zastavenie exekúcie zo dňa 20.8.2012 zamietol. Uviedol, že napriek tomu, že časť spoločného dlhu už bola uhradená, nie je možné zastaviť exekúciu, keďže zvyšok spoločného dlhu ostáva aj naďalej nevyhodený.

3. Dňa 16.4.2015 žalovaný prijal žiadosť žalobcu o poskytnutie právnej pomoci za účelom podania podnetu na podanie mimoriadneho dovolania generálnemu prokurátorovi voči uzneseniu Okresného súdu Prešov zo dňa 23.3.2015 č. k. 20Er/2182/1997-141. Žalovaný rozhodnutím zo dňa 13.8.2015 sp. zn. 3N5967/15-KaPO priznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci a určil právnik centra na poskytovanie právneho poradenstva žiadateľovi vo veci spisania podnetu Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky na podanie mimoriadneho dovolania proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie. Krajská prokuratúra Prešov v liste zo dňa 9.9.2015 oznámila žalobcovi, že v danej veci nebolo zistené porušenie zákona v postupe a rozhodnutí súdu, a preto podnet žalobcu odložila. Opakovaný podnet žalobcu zo dňa 2.11.2015 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky odložila, o čom bol žalobca informovaný v liste zo dňa 16.2.2016. Žalovaný rozhodnutím zo dňa 8.4.2016 sp. zn. 3N5600/16-PP-KaPO predbežne priznal žalobcovi nárok na poskytnutie právnej pomoci a určil právnik centra na spísanie a podanie ústavnej sťažnosti vo veci zásahu do základných práv a slobôd žiadateľa právoplatným uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 20Er/2182/1997-141 zo dňa 23.3.2015 o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 26CoE48/2014 zo dňa 14.10.2014. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 17.5.2016 č. k. III.ÚS 314/2016-7 sťažnosť žalobcu odmietol ako oneskorene podanú. Európsky súd pre ľudské práva v liste zo dňa 9.2.2017 oznámil žalobcovi, že jeho sťažnosť proti Slovenskej republike pre porušenie práva na spravodlivé konanie a právo na účinný opravný prostriedok vyhlásil za neprijateľnú.

4. Žalobca v liste zo dňa 15.5.2017 požiadal Ministerstvo spravodlivosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v liste zo dňa 26.5.2015 postúpilo žiadosť o predbežné prerokovanie nároku žalobcu na žalovaného.

5. Z lekárskej správy M. Z. Z. N. zo dňa 22.10.2012 (č. I. 53 spisu) bolo zistené, že žalobca sa lieči na L. od roku 1998, pričom si sám netrúfal začať liečbu P.. V správe sa ďalej konštatuje, že žalobca už v tom čase trpel komplikáciami, a to diabetickou neproliferatívnou retinopatiou a diabetickou polyneuropatiou.

6. Zmyslom a účelom zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je stanoviť podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Zákon o zodpovednosti za škodu je predpisom špeciálnym, pričom všeobecným predpisom je v tomto prípade Občiansky zákonník.

7. Zákon o zodpovednosti za škodu sa vzťahuje na konanie, v ktorom v oblasti verejnej správy správne orgány rozhodujú o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Správnym orgánom je štátny orgán, orgán územnej samosprávy, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej zákon zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy.

8. V danom prípade sa žalobca nedomáha nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu vydania nezákonného rozhodnutia.

9. Zákon o zodpovednosti za škodu nedefinuje ani pojem nesprávny úradný postup. Podľa rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25.9.2013 vydaného vo veci 11Co2/2013 však môže ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomoci určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi predpismi pri konaní štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy funkcie alebo cieľov tejto činnosti. Úradný postup je potrebné posudzovať z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje. Za nesprávny úradný postup sa považuje napríklad porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, teda aj nevydanie rozhodnutia, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb. Nestačí len všeobecne poukázať na to, že orgány

štátu nepostupovali v súlade so zákonom. Nesprávny úradný postup musí byť konkrétny a musí byť presne pomenovaná činnosť, ktorá bola v rozpore s ustanoveniami konkrétneho zákona.

10. Centrum právnej pomoci je štátna rozpočtová organizácia, ktorej cieľom je zlepšovanie prístupu k spravodlivosti pre ľudí v materiálnej núdzi, t.j. pre tých ľudí, ktorí pre nedostatok prostriedkov nemôžu využívať existujúce právne služby. Centrum posudzuje v prvom rade, či žiadateľ spĺňa podmienky nároku na právnu pomoc. Až následne je možné poskytnúť právnu pomoc, ktorá môže mať formu od právneho poradenstva až po zastupovanie pred súdom právnikom centra alebo určeným advokátom.

11. V danom prípade nebolo tvrdené ani preukázané, aby žalovaný porušil niektorú zo svojich zákonných povinností, v dôsledku čoho by žalobcovi vznikla škoda, resp. iná ujma. Žalovaný poskytol žalobcovi právnu pomoc v zmysle jeho žiadosti a dal Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky podnet na podanie mimoriadneho dovolania. Skutočnosť, že žalovaný neinformoval žalobcu aj o možnosti podať ústavnú sťažnosť, resp. mu neodporučil ústavnú sťažnosť, nemožno zahrnúť pod pojem nesprávny úradný postup. Právne poradenstvo, resp. právne služby Centra právnej pomoci, nie je možné považovať za úradný postup žalovaného. Tým je konanie o posudzovaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci. Z tohto dôvodu nemôže byť obzvlášť predmetom preskúmania úroveň a odbornosť poskytovanej právnej pomoci. Okrem toho je potrebné podotknúť, že žalobca mal navyše zachované právo zvoliť si sám právneho zástupcu mimo inštitútu právnej pomoci poskytovanej Centrom právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. osobám v materiálnej núdzi (§ 12 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.). Účinná právna pomoc neznamená nutnosť podávania všetkých možných opravných prostriedkov, resp. prostriedkov preskúmania právoplatných rozhodnutí, ale ide o činnosť, ktorou sa efektívne chránia práva a oprávnené záujmy jednotlivých osôb. V danom prípade je však málo pravdepodobné, že by včasným podaním ústavnej sťažnosti mohol žalobca zvrátiť pre neho nepriaznivé rozhodnutie v exekučnom konaní, teda či by ústavný súd jeho sťažnosti vyhovel v merite veci. Taktiež je potrebné podotknúť, že ústavnú sťažnosť nemožno stotožňovať s riadnym a ani mimoriadnym opravným prostriedkom proti rozhodnutiam súdov.

12. V predmetnom konaní sa žalobca nedomáha náhrady škody, ale náhrady nemajetkovej ujmy. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy je možno priznať len v súvislosti s nesprávnym úradným postupom, aj to len vtedy, ak nemajetková ujma vznikla v príčinnej súvislosti s týmto nesprávnym úradným postupom, pričom nestačí tvrdenie, že nemajetková ujma vznikla. Nemajetková ujma a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom musia byť preukázané. V danom prípade žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal ani priamu príčinnú súvislosť medzi tvrdeným postupom žalovaného a vznikom ujmy na jeho zdraví a súkromnom živote. Žalobca trpel cukrovkou ako aj súvisiacimi komplikáciami ešte predtým, než sa obrátil na žalovaného. Zhoršenie zdravotného stavu by mohlo nanajvýš súvisieť s exekučným konaním, avšak nie s konaním Centra právnej pomoci, voči ktorému sa domáha nemajetkovej ujmy.

13. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobu zamietol.

14. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

15. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby jeho žalobe bolo vyhovené. Alternatívne požadoval rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že spôsob, akým zo strany žalovaného došlo k nesprávnemu úradnému postupu spočíva v porušení jeho základných povinností podľa ust. § 9 ods. 2 písm. b) a c) zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, kedy povinnosťou žalovaného bolo poskytnúť žalobcovi riadne oboznámenie sa s prípadom a poskytnutie základnej právnej rady. Túto povinnosť si žalovaný nespĺnil ani v rozsahu preskúmania základných procesných podmienok pre ďalší postup, t. j. nepreskúmal základné procesné náležitosti ďalšieho postupu. Účel poskytovania právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi predpokladá zo strany práva neznaých fyzických osôb právnu istotu v poskytnutí aspoň minimálnej miery právneho poradenstva. Je zrejmé, že od tohto poradenstva nemožno očakávať hĺbkové právne analýzy s garanciou výsledku konania, ale na druhej strane aj ten minimálny rozsah, v ktorom sú poskytované, musí mať svoje pevné mantinely, pod ktoré nemožno takúto pomoc považovať za riadne poskytnutú. V opačnom prípade by sa návšteva Centra právnej pomoci nijako nelíšila od laického názoru neprávnikovi, resp. by nešlo o právnu pomoc. Takýmto mantinelom je aspoň posúdenie základných procesných náležitostí, t. j. očakávanie, že ak sa

vo veci ide podať opravný prostriedok - ústavná sťažnosť, tak sa toto podanie nevráti odmietnuté ako oneskorene podané, ale že sa jeho obsahom, či už s úspechom alebo bez, budú adresáti zaoberať. Žalobca v tomto konaní nenamieta a ani žalovanému nevytýka rozdielnosť právnych názorov na samotné meritum veci zastavenia exekučného konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20Er/2182/1997, ale namieta a vytýka žalovanému postup, ktorý z hľadiska záverov ústavného súdu nemožno považovať za riadne poskytnutie základnej právnej rady v zmysle ust. § 9 ods.2 písm. b) a c) zákona č. 327/2005 Z. z., kedy si žalovaný vec prezrel a žalobcu na uvedený postup sám pri vyplnení žiadosti naviedol.

16. Zodpovednosť žalovaného za poskytnutie základnej právnej rady je objektívna, pretože od právne neznahej osoby žalobcu nemožno spravodlivo očakávať, že sám riadne vyhodnotí možnosti a podmienky ďalšieho procesného postupu v konaní. Na druhej strane ale nemožno konštatovať, že si žalovaný túto povinnosť splnil, ak samotný ústavný súd konštatoval, že sa meritom veci žalobcu odmietol zaoberať z dôvodu, že žalovaný nesprávne vyhodnotil splnenie základnej procesnej podmienky pre prijatie ústavnej sťažnosti danej ust. § 53 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov. Oneskoreným podaním ústavnej sťažnosti preto žalobcovi vznikla škoda spôsobená nesprávnym úradným postupom žalovaného v tom, že mu bolo upreté právo, aby sa ústavný súd zaoberal meritom jeho podanej sťažnosti a v uvedenej veci vyslovil svoj právny názor. Z hľadiska výsledku je potom pre toto konanie úplne irelevantné, či by žalobca podanou ústavnou sťažnosťou dosiahol úspech alebo by bol neúspešný. Dôležité je, že mu postupom žalovaného bolo toto právo upreté. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí preto dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil. Právne poradenstvo, resp. právne služby poskytované právnikom Centra právnej pomoci sú úradným postupom žalovaného, za ktorý tento, rovnako ako advokát, nesie zodpovednosť. Tejto zodpovednosti nemôže súd žalovaného zbavovať ani výrokom, že účinná právna pomoc neznamená nutnosť podávania všetkých možných opravných prostriedkov, resp. prostriedkov preskúmania právoplatných rozhodnutí, ale ide o činnosť, ktorou sa efektívne chránia práva a oprávnené záujmy jednotlivých osôb. Voľbu podaného opravného prostriedku vyberal sám žalovaný a v napadnutom rozhodnutí nebolo nijako odôvodnené, prečo by podanie ústavnej sťažnosti v danom prípade malo byť neefektívnym chránením práv a oprávnených záujmov žalobcu. Závery súdu prvej inštancie sú preto vzájomne protichodné a odporujú zistenému skutkovému stavu a vykonaným dôkazom.

17. Okrem toho prvoinštančný súd na jednej strane sám predbežne posudzoval výsledok alebo závery rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, hoci nie je v jeho kompetencii prezumovať pravdepodobnosť úspechu v konaní pred ústavným súdom, pretože na takéto posudzovanie nie je vecne ani miestne príslušným.

18. Žalovaný navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

19. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, 380 a 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez naradenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

20. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani do priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

21. Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku je potrebné poukázať na ust. § 9 ods. 2 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z., podľa ktorého účelom predbežnej konzultácie je najmä oboznámenie sa s prípadom a poskytnutie základnej právnej rady. Uvedené ustanovenie hovorí o poskytnutí základnej právnej rady, teda rady súvisiacej s poskytnutím právnej pomoci v konkrétnej veci.

22. V žiadosti o poskytnutie právnej pomoci zo dňa 16.4.2015 podpísanej žalobcom, žalobca o právnu pomoc požiadal v súvislosti s podnetom na podanie mimoriadneho dovolania Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky voči uzneseniu Okresného súdu Prešov zo dňa 23.3. 2015 č. k. 20Er/2182/1997-141. O žiadnu inú právnu pomoc nežiadal.

23. Podnet na podanie mimoriadneho dovolania bol vypracovaný a adresovaný Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, avšak, tento podnet bol odložený, čo vyplýva z podania Krajskej prokuratúry Prešov zo dňa 9.9.2015. Následne bol odložený aj opakovaný podnet na podanie mimoriadneho dovolania ako to vyplýva z podania Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky zo dňa 16.2. 2016.

24. Žalovaný v súvislosti s podaním podnetu na podanie mimoriadneho dovolania sa nedopustil žiadneho konania, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako nesprávny úradný postup. To, že žalobca nie je spokojný s tým, ako tento podnet bol vybavený, nie je dôvodom k tomu, aby žalovaný mohol byť zaviazaný na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.

25. Ak žalobca tvrdí, že voľbu podaného opravného prostriedku vyberal sám žalovaný, v tejto súvislosti je potrebné dodať, že žalobca toto svoje tvrdenie ničím právne významným nepreukázal. Žiadosť o poskytnutie právnej pomoci zo dňa 16.4. 2015 podpísal samotný žalobca, a teda mu muselo byť zrejmé, že právna pomoc mu bude poskytnutá len v súvislosti s podnetom na podanie mimoriadneho dovolania Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky.

26. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok vecne správny potvrdil.

27. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že úspešnému žalovanému v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

28. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).